

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Xaydarova Sitora Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamaldinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEXNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срожиддинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
МАМЛАКАТИМИЗДА QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHLTLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Qudrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIV TA'LIM MISOLIDA).....	289
Kariyeva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI.....	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI.....	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI.....	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION.....	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.....	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshmurovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH.....	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI.....	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH.....	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH SAMARADORLIGI.....	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL.....	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI.....	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH.....	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIYAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH.....	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbas ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	

TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)

Shomurodova Shahnoza G'ayratovna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Turizm kafedrası dotsenti

Annotatsiya. Mazkur maqolada turizm sohasini rivojlantirishda tog'-kurort zonalarining iqtisodiy ahamiyati va ularni rivojlantirishning asosiy iqtisodiy omillari tahlil qilingan. Shuningdek, tog'-kurort hududlarini rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, investitsiyalarni jalb etish, yangi ish o'rinlarini yaratish va turistik xizmatlar bozorini kengaytirish imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqot natijasida tog'-kurort turizmini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini oshirishga qaratilgan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tog'-kurort zonalari, turizm iqtisodiyoti, hududiy rivojlanish, investitsiya samaradorligi, turizm klasterlari, davlat-xususiy sheriklik.

Abstract. This article analyzes the economic importance of mountain resort areas in the development of tourism and the main economic factors of their development. It also highlights the opportunities for diversifying the regional economy, attracting investments, creating new jobs, and expanding the market for tourist services through the development of mountain resort areas. As a result of the study, proposals and recommendations were developed to increase the economic efficiency of the development of mountain resort tourism.

Key words: mountain resort zones, tourism economy, regional development, investment efficiency, tourism clusters, public-private partnership.

Аннотация. В данной статье анализируется экономическое значение горных курортных зон в развитии туризма и основные экономические факторы их развития. Также освещаются возможности диверсификации региональной экономики, привлечения инвестиций, создания новых рабочих мест и расширения рынка туристических услуг за счет развития горных курортных зон. По результатам исследования разработаны предложения и рекомендации по повышению экономической эффективности развития горного курортного туризма.

Ключевые слова: зоны горных курортов, экономика туризма, региональное развитие, эффективность инвестиций, туристические кластеры, государственно-частное партнерство.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida turizm sohasi yuqori sur'atlarda rivojlanayotgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, turizm sohasi mamlakat yalpi ichki mahsuloti o'sishida, aholi bandligini ta'minlashda va hududiy iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, tabiiy resurslarga boy bo'lgan tog'li hududlarda tashkil etilgan tog'-kurort zonalari turizmning samarali yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Tog'-kurort turizmi nafaqat rekreatsion va dam olish imkoniyatlarini ta'minlaydi, balki u hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish, infratuzilmani takomillashtirish va investitsiyalarni jalb qilishda muhim iqtisodiy omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli, turizmni rivojlantirish strategiyasida tog'-kurort zonalarini iqtisodiy jihatdan samarali tashkil etish va rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi turizmni rivojlantirishda tog'-kurort zonalarini rivojlantirishning iqtisodiy jihatlari tahlil qilish va ularning hududiy iqtisodiyotga ta'sirini baholashdan iborat.

Tadqiqot maqsadiga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- tog'-kurort turizmining nazariy asoslarini o'rganish;
- turizm sohasida tog'-kurort zonalarining iqtisodiy ahamiyatini tahlil qilish;

- tog'-kurort turizmini rivojlantirishning asosiy iqtisodiy omillarini aniqlash;
- tog'-kurort zonalarining hududiy iqtisodiyotga ta'sirini baholash;
- turizmni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Turizm va uning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, turizmning barqaror rivojlanishi va hududiy iqtisodiyotga ta'siri masalalari bir qator iqtisodchi olimlar tomonidan ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Xorijiy olimlardan R. Butler, B. Bramwell, D. Weaver kabi tadqiqotchilar turizmning barqaror rivojlanish modellari va turistik hududlarni rivojlantirish bosqichlarini tahlil qilgan [6]. Ular turizmni rivojlantirishda tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydilar. Shuningdek, bir qator tadqiqotlarda turistik hududlarni rivojlantirishda investitsiyalar, infratuzilma va xizmatlar sifatining ahamiyati alohida qayd etilgan. Bu omillar turistik oqimning ortishi va hududiy iqtisodiyotning rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan ham turizmni rivojlantirish va uning iqtisodiy ahamiyatiga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Ularda turizmni milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, hududiy iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirish va investitsiyalarni jalb qilishning muhim vositasi sifatida baholash mumkinligi ta'kidlanadi [11].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotni amalga oshirish jarayonida bir qator ilmiy tadqiqot usullaridan foydalanildi. Xususan:

- tahlil va sintez usuli;
- statistik tahlil usuli;
- qiyosiy tahlil usuli;
- iqtisodiy tahlil usuli [7].

Ushbu usullar yordamida tog'-kurort turizmining iqtisodiy ahamiyati, uning hududiy iqtisodiyotga ta'siri hamda turizm sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkoniyatlari tahlil qilindi [1].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tog'-kurort turizmini rivojlantirish bir qator iqtisodiy omillarga bog'liq bo'lib, ular turistik infratuzilmani shakllantirish, investitsiyalarni jalb qilish va turistik xizmatlar bozorini kengaytirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu omillar turizm sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlash va hududiy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatishga xizmat qiladi.

Birinchi omil — investitsiyalar tog'-kurort turizmini rivojlantirishning asosiy iqtisodiy omillaridan biri hisoblanadi. Chunki turistik infratuzilmani barpo etish, zamonaviy mehmonxonalar, dam olish majmualari, transport kommunikatsiyalari va sport inshootlarini qurish uchun katta miqdorda moliyaviy resurslar talab etiladi [3].

Ikkinchi muhim omil — turistik infratuzilmaning rivojlanganligi hisoblanadi. Infratuzilmaning rivojlanganligi turistlarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, mehmonxona xizmatlari, transport tizimi, dam olish obyektlari va servis xizmatlari sifati turistik hududning raqobatbardoshligini oshiradi [5].

Uchinchi omil — turizm xizmatlari diversifikatsiyasi hisoblanadi. Tog'-kurort hududlarida faqat qishki turizm emas, balki ekologik, ekstremal, sport va sog'lomlashtirish turizm turlarini rivojlantirish orqali turistik xizmatlar bozorini kengaytirish mumkin (1-jadval).

1-jadval. Tog'-kurort turizmini rivojlantirishning asosiy iqtisodiy omillari¹

Omillar	Mazmuni	Iqtisodiy ta'siri
Investitsiyalar	Turistik infratuzilmani rivojlantirish uchun kapital jalb qilish	Turizm sohasida iqtisodiy faollik oshadi
Turistik infratuzilma	Mehmonxona, transport, dam olish maskanlari	Turistlar oqimi ortishi
Tabiiy resurslar	Tog' manzaralari va iqlim sharoiti	Turistik jozibadorlik oshadi
Xizmat ko'rsatish sifati	Turistlarga servis xizmatlari	Turistlar soni ko'payadi

1 Muallif tomonidan tuzilgan.

Turizm nafaqat aholi dam olish ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi, balki mamlakat iqtisodiyotida yalpi ichki mahsulot o'sishini ta'minlash, aholi bandligini oshirish, investitsiyalarni jalb qilish va hududiy iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi [10]. Shu nuqtayi nazardan, tabiiy rekreatsion resurslarga boy bo'lgan tog'li hududlarda turizmni rivojlantirish iqtisodiy jihatdan katta ahamiyat kasb etadi. Kurort zonalarini turizmning iqtisodiy tarmoqlariga ta'sir ko'rsatadi. Buni quyidagi jadvalda ko'rish mumkin (2-jadval).

2-jadval. Tog'-kurort turizmining iqtisodiyot tarmoqlariga ta'siri²

Tarmoq	Turizm bilan bog'liqlik	Iqtisodiy samara
Transport	Turistlarni tashish	Daromadlar oshadi
Mehmonxona biznesi	Joylashtirish xizmatlari	Turizm xizmatlari rivojlanadi
Savdo	Turistik tovarlar sotilishi	Tovar aylanmasi oshadi
Ovqatlanish sohasi	Restoran va kafe xizmatlari	Xizmatlar bozori kengayadi

Tog'-kurort turizmining iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari turizm sohasining hududiy iqtisodiyotga ta'sirini baholashda asosiy indikatorlar hisoblanadi. Ular orqali turistik faoliyatning hudud iqtisodiyotiga qo'shgan hissasi aniqlanadi [9]. Asosiy ko'rsatkichlar quyidagilardan iborat:

1. Turistlar soni – turistik jozibadorlik va turistlar oqimining o'sishini ko'rsatadi;
2. Turizmdan tushgan daromadlar – hududiy budjet va mahalliy iqtisodiyotga turizm orqali tushgan moliyaviy oqim;
3. Investitsiyalar hajmi – turistik infratuzilmani rivojlantirish va xizmatlar sifatini oshirish uchun jalb qilingan moliyaviy resurslar;
4. Yaratilgan ish o'rinlari – aholi bandligini ta'minlash va mahalliy aholi daromadlarini oshirish imkoniyatlari;
5. Multiplikativ samara – turizm bilan bog'liq tarmoqlar (transport, savdo, ovqatlanish, xizmatlar) rivojlanishini ta'minlaydi [2]. Ushbu ko'rsatkichlar tog'-kurort turizmining iqtisodiy samaradorligini baholashda asosiy mezon bo'lib, turizmni rivojlantirishda strategiya va investitsiya qarorlarini shakllantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Mamlakatda turistik infratuzilmani rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilish maqsadida bir qator turistik hududlar tashkil etilgan. Shulardan biri Chorvoq erkin turistik zonasi bo'lib, u mamlakatning eng yirik tog'-kurort turistik hududlaridan biri hisoblanadi.

Chorvoq hududi tabiiy rekreatsion resurslarga boy bo'lib, u tog' manzaralari, suv ombori, sof ekologik muhit va qulay geografik joylashuvi bilan turistlar uchun jozibador hisoblanadi. Mazkur hududda turizm infratuzilmasini rivojlantirish, zamonaviy dam olish maskanlari va mehmonxonalar qurish orqali turistik xizmatlar bozorini kengaytirish imkoniyati mavjud.

Chorvoq erkin turistik zonasi – tabiiy resurslar, infratuzilma va xizmatlar kompleksidan kelib chiqqan holda turistik potensialini rivojlantirish imkoniyatlari yuqori bo'lgan hudud hisoblanadi (3-jadval).

3-jadval. Chorvoq erkin turistik zonasining turistik salohiyati³

№	Ko'rsatkich	Tavsifi
1	Tabiiy resurslar	Tog' manzaralari, suv ombori, sof ekologik muhit
2	Turistik obyektlar	Dam olish maskanlari, mehmonxonalar, sport inshootlari
3	Geografik joylashuv	Toshkent shahriga yaqin
4	Turizm turlari	tog' turizmi, ekologik turizm, sport turizmi

Zonani rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiyotda yangi ish o'rinlari yaratiladi, mahalliy aholi daromadlari oshadi va xizmat ko'rsatish sohasi rivojlanadi. Bu esa turizm sohasining iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Chorvoq erkin turistik zonasi faoliyati mahalliy va mintaqaviy iqtisodiyotga turizm bilan bog'liq bir qator tarmoqlar orqali ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu ta'sir asosan quyidagilar orqali namoyon bo'ladi (4-jadval):

² Muallif tomonidan tuzilgan.

³ Muallif tomonidan tuzilgan.

4-jadval. Chorvoq turistik zonasining iqtisodiyot tarmoqlariga ta'siri⁴

№	Iqtisodiy tarmoq	Turizm bilan bog'liqlik	Iqtisodiy natija
1	Transport	Turistlarni tashish	Daromadlar oshishi
2	Mehmonxona biznesi	Turistlarni joylashtirish	Xizmatlar hajmi oshishi
3	Savdo	Turistik tovarlar sotilishi	Tovar aylanmasi ko'payishi
4	Ovqatlanish	Restoran va kafe xizmatlari	Xizmat ko'rsatish bozori kengayishi

Tog'-kurort zonalarini rivojlantirish turizm sohasining iqtisodiy samaradorligini oshirishda muhim strategik omil hisoblanadi. Chorvoq erkin turistik zonasi misolida tahlil qilinganda, hududning tabiiy resurslari, geografik joylashuvi va zamonaviy turistik infratuzilmasi turizm sohasining barqaror rivojlanishi uchun katta imkoniyat yaratadi.

Tog'-kurort turizmining iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari orqali hududiy iqtisodiyotga qo'shilayotgan hissa aniqlandi. Turistlar sonining ortishi, turizmdan tushgan daromadlar, investitsiyalarning jalb qilinishi va yaratilgan ish o'rinlari Chorvoq hududida iqtisodiy faollikni sezilarli darajada oshiradi. Shuningdek, turizm bilan bog'liq tarmoqlar – transport, savdo, ovqatlanish, mehmonxona va xizmat ko'rsatish sohalari ham rivojlanishda turtki bo'lib xizmat qiladi. Bu holat turizmning multiplikativ iqtisodiy samarasi deb nomlanadi va mahalliy iqtisodiyotning diversifikatsiyalanishiga hissa qo'shadi.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, Chorvoq erkin turistik zonasini rivojlantirishda asosiy iqtisodiy omillar – investitsiyalar, turistik infratuzilma, xizmatlar diversifikatsiyasi va davlat qo'llab-quvvatlashidir. Bu omillar hududda zamonaviy turistik obyektlarni barpo etish, xizmat sifati va turizmning raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini joriy qilish, soliq imtiyozlari va investitsiya dasturlari turizmning iqtisodiy samaradorligini yanada mustahkamlaydi.

Mazkur tadqiqotdan kelib chiqib, quyidagi ilmiy va amaliy xulosalarni qilish mumkin:

1. Hududiy iqtisodiy rivojlanish – tog'-kurort zonalarini rivojlantirish mahalliy aholi daromadlarini oshirish va ish o'rinlari yaratishga turtki beradi.
2. Investitsiya va infratuzilma – turistik infratuzilmani rivojlantirish uchun davlat va xususiy sektorning investitsiyalari zarur. Bu sohada barqarorlikni ta'minlaydi va turistik jozibadorlikni oshiradi.
3. Xizmatlar diversifikatsiyasi – ekologik, sport, qishki va sog'lomlashtirish turizmi kabi turlarni rivojlantirish orqali turistik xizmatlar bozori kengayadi va iqtisodiy samaradorlik oshadi.
4. Multiplikativ samara – turizm faoliyati bilan bog'liq tarmoqlar (transport, savdo, ovqatlanish, mehmonxona) ham rivojlanadi, bu hudud iqtisodiyotida qo'shimcha daromad manbalarini yaratadi.
5. Siyosiy va strategik ahamiyat – Chorvoq kabi turistik zonalarini rivojlantirish davlat turizm siyosati va hududiy rivojlanish strategiyalariga mos keladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, Chorvoq erkin turistik zonasi misolida ko'rilgan tahlil turizmni rivojlantirishning iqtisodiy jihatlari, turistik infratuzilma va investitsiyalar muhim omil ekanini ko'rsatadi. Turizm faoliyatining hududiy iqtisodiyotga ta'siri sezilarli bo'lib, tog'-kurort zonalarini rivojlantirish orqali mamlakat iqtisodiyotida barqaror, diversifikatsiyalangan va samarali turizm industriyasini shakllantirish mumkin.

Taklif va tavsiyalar:

1. Infratuzilmani takomillashtirish. Chorvoq erkin turistik zonasida zamonaviy mehmonxonalar, dam olish majmualari, kanat yo'llari va sport obyektlari qurilishini davom ettirish zarur. Shu bilan birga, transport va kommunal xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirish orqali turistlar uchun qulayliklar yaratish tavsiya etiladi.
2. Investitsiyalarni jalb qilish. Davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini keng qo'llab, mahalliy va xorijiy investorlarni jalb qilish maqsadga muvofiq. Soliq imtiyozlari va investitsiya dasturlari orqali turistik infratuzilma va xizmatlar rivojlanishiga turtki berilishi lozim.
3. Xizmatlar turlarini diversifikatsiya qilish. Turizm turlarini kengaytirish – qishki turizm, ekologik turizm, sport turizmi va sog'lomlashtirish xizmatlari orqali turistik bozorning barqarorligini ta'minlaydi. Bu hududda mavsumiylikni kamaytirish va turistlar oqimini barqarorlashtirishga yordam beradi.
4. Marketing va reklama faoliyatini kuchaytirish. Chorvoq erkin turistik zonasining turistik potensialini xorijiy va mahalliy turistlarga yetkazish uchun marketing va reklama faoliyatini yo'lga qo'yish zarur. Internet platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va turistik yarmarkalar orqali hududning jozibadorligini oshirish mumkin.

4 Muallif tomonidan tuzilgan.

5. Qo'shimcha xizmatlar va kadrlar tayyorlash. Turistik xizmatlar sifatini oshirish maqsadida mahalliy kadrlar tayyorlash, xotirjamlik va zamonaviy xizmat ko'rsatishga o'qitish zarur. Bu turistlar taassurotini yaxshilash va turistik infratuzilmani barqaror rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

6. Iqtisodiy samaradorlik monitoringi va baholash. Turizmdan tushgan daromadlar, turistlar soni va ish o'rinlari kabi ko'rsatkichlarni muntazam tahlil qilish orqali iqtisodiy samaradorlikni baholash va strategik qarorlar qabul qilish tavsiya etiladi.

7. Ekologik va barqarorlik omillarini hisobga olish. Tog'-kurort turizmida tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, atrof muhitni muhofaza qilish va ekologik barqarorlikni ta'minlash muhim. Bu Chorvoq hududida turizmni uzoq muddatli rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Butler R.W. The concept of a tourist area cycle of evolution: Implications for management of resources. – Canadian Geographer, 1980.
2. Bramwell B., Lane B. Sustainable Tourism: An Evolving Global Approach. – Journal of Sustainable Tourism, 1993.
3. Weaver D. Sustainable Tourism: Theory and Practice. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2006.
4. Cooper C., Fletcher J., Fyall A., Gilbert D., Wanhill S. Tourism: Principles and Practice. – London: Pearson Education, 2008.
5. Hall C.M., Page S.J. The Geography of Tourism and Recreation. – London: Routledge, 2014.
6. UNWTO. Tourism and Sustainable Development Goals. – Madrid: World Tourism Organization, 2018.
7. Sharpley R. Tourism, Tourists and Society. – London: Routledge, 2015.
8. Абдуллаев А. Туризм иқтисодиёти. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2019.
9. Қурбонов Б. Туризмни барқарор ривожлантиришнинг иқтисодий механизмлари. – Тошкент, 2020.
10. Турсунов Ж. Туризм индустрияси иқтисодиёти. – Тошкент: Фан, 2018.
11. Мирзаев М. Туризмни ривожлантиришнинг иқтисодий асослари. – Тошкент, 2021.
12. Navruz-zoda B. N., Najmiddinov S. N. Importance and role of ziyarah tourism in raising tourism potential of Bukhara region //Scientific reports of Bukhara State University. – 2020. – Т. 3. – №. 2. – С. 231-235.
13. Хайитбоев Б. Х., Нажмиддинов С. Н. У. Опыт зарубежных стран в формировании цифровой экономики: выводы и перспективы для Узбекистана //Вестник науки и образования. – 2020. – №. 1-2 (79). – С. 25-28.
14. Najmiddinov S. FURTHER IMPROVEMENT OF THE AUTOMATION SYSTEM OF ELECTRONIC SERVICES AND TOURIST PERMITS //Innovation Science and Technology. – 2025. – Т. 1. – №. 12.
15. Sulton, N., and V. Hasan. «Importance Of Smart Tourism In Improving Tourism Management In Uzbekistan.» Gospodarka i Innowacje 46 (2024): 15-19.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>